

CONSONANTES		AFI	RFE*	ejemplo
oclusivas	oclusiva bilabial sorda	[p]	[p]	<i>papel</i> [pa.'peɫ]
	oclusiva bilabial sonora	[b]	[b]	<i>vaina</i> ['baj̃.na]
	oclusiva dental sonora	[d]	[d]	<i>dedo</i> ['de.ðo]
	oclusiva dental sorda	[t]	[t]	<i>tarde</i> ['tar.ðe]
	oclusiva velar sonora	[g]	[g]	<i>gana</i> ['ga.na]
	oclusiva velar sorda	[k]	[k]	<i>casa</i> ['ka.ɣa]
fricativas	fricativa labiodental sorda	[f]	[f]	<i>filete</i> [fi.'le.te]
	fricativa interdental sorda	[θ]	[θ]	<i>azul</i> [a'θul]
	fricativa apicoalveolar (cóncava) sorda	[s̺]	[s]	<i>soso</i> ['so.sɔ]
	fricativa dental predorsal (convexa) sorda	[s̺̪]	[s̺̪]	<i>cisne</i> ['si̺̪.ne]
	fricativa palatal sonora	[j]	[y]	<i>suyo</i> ['ɣu.jo]
	fricativa velar sorda	[x]	[x]	<i>gente</i> ['xen.te]
	fricativa uvular sorda	[χ]	[χ̞]	<i>jugar</i> [χu.'ɣar]
africadas	africada prepalatal sonora	[tʃ]	[ç]	<i>chico</i> ['tʃi.ko]
	africada prepalatal sorda	[dʒ]	[ʝ]	<i>cónyuge</i> ['kon̺̪.ð̺̪u.xe]
nasales	nasal bilabial sonora	[m]	[m]	<i>muslo</i> ['muɣ.lo]
	nasal labiodental sonora	[ɱ]	[ɱ]	<i>enfoque</i> [eɱ.'fo.ke]
	nasal alveolar sonora	[n]	[n]	<i>nada</i> ['na.ða]
	nasal interdental sonora	[n̪]	[n̪]	<i>once</i> ['on̪.θe]
	nasal dental sonora	[n̪]	[n̪]	<i>donde</i> ['doɲ.de]
	nasal palatalizada sonora	[ɲ]	[ɲ]	<i>ancho</i> ['an̺̪.'tʃo]
	nasal palatal sonora	[ɲ]	[ɲ]	<i>leña</i> ['le.ɲa]
	nasal velar sonora	[ŋ]	[ŋ]	<i>pongo</i> ['poɲ̺̪.go]
aproximantes	aproximante bilabial sonora	[β]	[β]	<i>lobo</i> ['lo.βo]
	aproximante dental sonora	[ð]	[ð]	<i>codo</i> ['ko.ðo]
	aproximante velar sonora	[ɣ]	[ɣ]	<i>lago</i> ['la.ɣo]
	aproximante palatal sonora	[j]	[j]	<i>viene</i> ['bje.ne]
	aproximante labiovelar sonora	[w]	[w]	<i>bueno</i> ['bwe.no]
	aproximante alveolar sonora	[r]	[r]	<i>color</i> [ko.'loɾ]

laterales	lateral alveolar sonora	[l]	[l]	<i>lista</i> ['li.s̺.ta]
	lateral dental sonora	[ɭ]	[ɭ]	<i>falda</i> ['fa.ɭ.ða]
	lateral inter-dental sonora	[l ^θ]	[l]	<i>alza</i> ['al ^θ .θa]
	lateral palatalizada sonora	[ɭʲ]	[ɭ]	<i>colcha</i> ['koɫʲ.tʃa]
	lateral palatal sonora	[ʎ]	[ɭ ~ λ]	<i>calle</i> ['ka.ʎe]
vibrantes	percusiva alveolar sonora	[r]	[r]	<i>pero</i> ['pe.ro]
	vibrante alveolar sonora	[r]	[r̄]	<i>perro</i> ['pe.ro]

* los sonidos correspondientes a los sonidos del AFI, las descripciones de los sonidos pueden ser distintos: fricativa en RFE vs. aproximante en AFI, etc.

VOCALES			
	AFI	RFE*	ejemplo
central anterior abierta	[a]	[a]	<i>pasa</i> ['pa.s̺a]
palatal, abierta media	[æ]	-	<i>chato</i> [tʃæ.to]
velar, abierta	[ɑ]	[ɑ]	<i>cala</i> ['ka.la]
palatal, media semicerrada	[e]	[e]	<i>celo</i> ['θe.lo]
palatal, media semiabierta	[ɛ]	[ɛ]	<i>cerro</i> ['θɛ.ro]
central, media	[ə]	-	<i>triste oso</i> ['tɾi.s̺.t̺ ^o o.s̺o]
velar, media semicerrada, redondeada	[o]	[o]	<i>polo</i> ['po.lo]
velar, media semiabierta, redondeada	[ɔ]	[ɔ]	<i>rojo</i> ['rɔ.χo]
palatal, cerrada	[i]	[i]	<i>cine</i> ['θi.ne]
palatal, cerrada media	[ɪ]	[ɪ]	<i>ágil</i> ['a.χɪl]
velar, cerrada, redondeada	[u]	[u]	<i>humo</i> ['u.mo]
velar, cerrada media	[ʊ]	[ʊ]	<i>poco</i> ['po.ku]

en negrita - para el examen

otros signos		ejemplo
nasalizada	~	<i>mano</i> ['mã.no]
larga	:	<i>¿sí?</i> ['si:]
ensordecida	◌̚	<i>noche</i> ['no.tʃe̚]
no silábica	◌̚	<i>lluvia</i> ['lu.β̚ia]
debilitada	a, β, w, ð	<i>atlas</i> ['a ^ð .las̺]
acento (primario)	'	<i>asta</i> ['as̺.ta]
límite silábico	.	<i>mesa</i> ['me.s̺a]
sinalefa	◌_◌	<i>ni_una</i> ['ni_ũ.na]

POZNÁMKY:

- otevřené a zavřené varianty rozlišovat jen u *o*, *e*, kde jsou dle nové fonetiky nejčetnější, byť nesystémové (v transkripci je uvádět jen tam, kde zřetelně jsou, v transkripci textu patrně uznávat obě varianty jako možné); dělení na ještě další podstupně $\varepsilon > \text{ɛ} > \text{ɛ} > e$ bych vyloučila, mj. i proto, že k poslechu a nácvičku budou použity především „normativní“ ukázky, kde ve většině případů postačí jediný symbol [e]; (naopak ččetnější bude možná variantnost [o] ~ [ɔ])
- další znaky - např. [z], [ɦ], [ʒ], [ʃ] - přímo v semináři u konkrétních příkladů, u zápočtu nevyžadovány
- z didaktických důvodů jsou v tabulce dentály *t*, *d* označeny symbolem „ „, aby se ukázal rozdíl od výchozí češtiny, kde jsou alveolární (být s výhradami, Skarnitzl (2011): české *t* je často dentální; ale systémově stále řazeny mezi alveolární explozivní Volín (2010))